

2013:17

Interpellation av Eivor Karlsson (MP) om att missförhållanden inom äldreården måste rapporteras och registreras

Dnr 327-858/2013

Äldreården ska utreda, registrera och rapportera vidare misstänkta vårdskador, missförhållanden eller avvikelser till kvalitetssystem eller till Socialstyrelsen. Men TV 4:s granskning visar att missförhållanden inte registrerats korrekt.

TV 4:as lokala redaktioner har granskat 30 fall av misstänkta missförhållanden och fel inom äldreården som sjukhus runt om i landet uppmärksammat när äldre kommit in till sjukhus. Därifrån har man sedan meddelat sina klagomål till äldreboendet eller hemtjänsten. I 21 av 30 granskade fall har det inte registrerats korrekt av vårdgivarna.

Sjukhusen har konstaterat att de äldre ibland är smutsiga och luktar illa vid ankomsten. Eller att de är undernärda och har långa naglar. Eller att en diabetiker fått vanlig sonndmat istället för diabetesanpassad. Eller att ett äldreboende inte hade koll på blodsockret hos en diabetespatient.

Av TV-inslaget, där även dokument visades upp, framgick bl.a. att när en äldre kvinna från södra Stockholm kom in på sjukhus i början av förra året upptäcktes att sonden som hon fick mat genom var svart och delvis igenslammad. På sjukhuset misstänkte man allvarliga brister i skötseln.

Sjukhuset skickade brev, i det här fallet till Carema, och uppmärksammade dem på den smutsiga och geggiga sonden. Sen skulle Carema, enligt avtal, rapportera händelsen till stadens kvalitetssystem. Men under januari och februari 2012 hade Carema inte rapporterat in några avvikelser, enligt TV 4. Och så verkar det ha gått till på fler platser i landet. Inom såväl kommunal som privat regi.

Det är beklagligt om vi inte följt de direktiven från stadsdelen, sa en ansvarig på Carema.

Socialstyrelsen har nyligen skrivit en rapport: ”Tillsynsrapport 2013 om kvalitén i vård- och omsorg.” Socialstyrelsen ser brister på flera olika plan. Bl.a. att ansvariga inte dokumenterar och rapporterar rättssäkert.

Forskare såväl som representanter från Socialstyrelsen ansåg i TV 4-inslaget, att det brustit i den vidare handläggningen av de avvikelser som man identifierat på sjukhus. De borde ha förts in i avvikelssystemet på äldreboendet eller i hemtjänsten. Barbro Westerholm, riksdagsledamot, FP, saknade rätt åtgärder när informationen återförts till äldreboendet. En forskare i patientsäkerhet misstänkte att en av orsakerna till underrapporteringen inom äldre vården kan vara att verksamheten vill mörka. Man vill inte få negativ publicitet.

TV 4 tog också upp hemtjänsten. När incidenter uppstår ska hemtjänsten rapportera det. Om t.ex. någon äldre faller och larmar – men ingen kommer. Och den äldre blir liggande flera timmar. När sådant, eller andra incidenter, inträffar ska hemtjänsten rapportera det vidare så att eventuellt en Lex Sarah-anmälan görs. TV 4 har granskat fall där hemtjänsten inte anmält.

TV 4 har under en tid rapporterat om att äldreomsorgen ofta inte tar de missförhållanden som upptäcks i verksamheten på allvar. Av de fall som TV 4 granskat i stockholmstrakten har bara en mindre del rapporterats som de borde. Två av de fall som inte registrerats enligt Socialstyrelsens föreskrifter står vårdföretaget Attendo för. –Ibland så missar man att skriva in. Eller så händer något, en person, som tar uppmärksamheten och så glömmar man bort. Det sa kvalitetschefen hos Attendo och tyckte att det var olyckligt. (TV 4, 23 maj)

En äldre man vars hustru, från söderort, var utsatt för den geggiga sonden sa i TV att han skyller inte på personalen. De kanske inte har tillräcklig utbildning. En varningssignal i sig – i så fall – när sjukdomar och åldrandets åkommor kan vara svåra att hantera. Inte minst för hemtjänsten.

Frågan är hur denna misskötsel kan ske? Det finns lagar och föreskrifter. Det finns kvalitetssystemen, ledningssystem, paraplysystem, äldreinspektion och allt vad de nu kallas för runt om i landet där avvikelser ska rapporteras eller tillsyn ske.

Det har införts en värdighetsgaranti som ska beskriva vilka etiska värden som ska präglade äldreomsorgen och vad de äldre kan förvänta sig. Men värdighetsgarantin uppfyller inte, trots sitt namn, någon garanti på god vård. I sådana här fall kan den närmast beskrivas som tandlös.

Det finns personal som naturligtvis både ser och hör. Visst ser personalen en sond som är geggig och smutsig, långa naglar, undernärda äldre o.s.v. Varför anmäler de inte? Trots att Lex Sarah ger vårdpersonalen både skyldighet och rättighet att anmäla. Förmodligen för att de inte vågar.

Frågan är hur kommunen ska komma tillrätta med misskötsel, oavsett om det sker i kommunal eller privat regi, om inte kvalitetssystemen fungerar, om personalen inte vågar anmäla och om det finns tendenser till att vilja mörka. Huvudansvaret ligger på ledningsnivå.

Mot denna bakgrund ställer jag följande frågor till ansvarigt borgarråd:

1. Anser du att det behövs bättre kontroll så att stadens kvalitetssystem används adekvat?
2. På vilket sätt kan detta, i så fall, uppnås?
3. Anser du att Staden bör ta initiativ till att uppmana så att fler vågar anmäla enligt Lex Sarah?
4. Tycker du det bör finnas någon form av tydlig reprimand om vårdgivare/ledning brister enligt ovan beskriva fall eller inte följer Socialstyrelsens föreskrifter?

Stockholm den 27 maj 2013

Eivor Karlsson